

GROTTGER

rysunek/drawing

BOSZ

Portret Artura Grottgera według autoportretu
Portrait of Artur Grottger According to Self-Portrait
Ignacy Łopieński, Artur Grottger
1917, sucha igła, papier / drypoint, paper, 23,2 × 16,4 cm

ARTUR GOTTGER

rysunek/drawing

Artur Grottger jest – obok Jana Matejki – jednym z ważniejszych polskich artystów XIX wieku. Jego twórczość, która wyrosła z romantyzmu powstańczego, z idei postannictwa narodowego oraz z inspiracji poezją Kornela Ujejskiego i Mieczysława Romanowskiego, stała się podwalnią ikonografii powstańczej akceptowanej zarówno przez społeczeństwo, jak i przez uczestników walk roku 1863. Obejmowała ona przedstawienia walk, męczeństwa i agonii, a także kluczowe wówczas idee solidaryzmu narodowego. Były to wizje niekiedy idealizowane i heroizowane, które stały się początkiem – według Mieczysława Porębskiego – „szczególnego typu ikonografii narodowej, który można by nazwać typem martyrologicznym”.

Artur Grottger urodził się w 1837 roku w Ottynowicach na Podolu; jego ojciec, Jan Józef, malarz i uczestnik powstania listopadowego, zaszczepił w synu zarówno patriotyzm, jak i zamiłowanie do koni i sztuki. Pierwsze szlify artystyczne Grottger pobierał we Lwowie, gdzie rad malarskich udzielał mu mieszkający po sąsiedzku Juliusz Kossak. Kolejne etapy edukacji to lwowska pracownia popularnego, acz słabego malarza Jana Maszkowskiego i studia w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, gdzie w 1854 roku otrzymał cesarskie stypendium. Wyjechał dzięki niemu do Wiednia, gdzie przebywał do 1865 roku, a następnie osiadł w Paryżu. Zmarł na gruźlicę w 1867 roku w Amélie-les-Bains w Pirenejach. Rok później ciało artysty zostało sprowadzone do Lwowa i pochowane na cmentarzu Łyczakowskim.

Obok malarstwa olejnego główną domeną twórczości Artura Grottgera był rysunek. Rysował portrety, sceny rodzajowe, ale przede wszystkim przejmujące sceny związane z walką Polaków o niepodległość. Zamknęły się one w większości w cyklach tworzących przejmujący obraz polskiej historii.

Zapowiedzią zainteresowań artysty był cykl *Warszawa I* z 1861 roku, opatrzony dedykacją: „Pamięci poległych i rannych na ulicach Warszawy współbraci, a ku wiecznej morderców hańbie 27 lutego–8 kwietnia 1861”. Inspiracją do jego powstania były wydarzenia w Warszawie w 1860 roku. Wstrząsnęły one przebywającym w Wiedniu artystą, który uwiecznił je, aby – jak sam napisał – „opowiedzieć o tym, co nas dotyka, co nas boli”. *Warszawa I* została zaprezentowana w wiedeńskim Kunstvereinie i odniosła wielki sukces, spotęgowany dodatkowo powielaniem jej na fotografiach. Grottger wykonał wówczas kolejny cykl – *Warszawa II*. Wprowadził w nim nowe kompozycje akcentujące beznadzieję i pokazujące konsekwencje walk.

W 1863 roku wybuchło powstanie styczniowe, zastając Grottgera w Wiedniu. I tym razem patriotyzm i solidarność z powstańcami zamaniestował on swoją sztuką, którą postrzegał jako postannictwo narodowe. Deklarował: „Będę malował powstanie. Ożyje w moich obrazach, będzie w nich trwało, wskazując przyszłym pokoleniom drogę do wyzwolenia”. Jako pierwszy stworzył cykl *Polonia*, ukazujący w symboliczny sposób bohaterstwo walczącego w Królestwie narodu. Z lat 1865–1866 pochodzi kolejny, pełen mistycznych wizji i grozy cykl *Lithuania*, ilustrujący losy jednego z chłopskich uczestników powstania na Litwie, a przemawiający do widzów – według samego Grottgera – prostotą.

URSZULA KOZAKOWSKA-ZAUCHA

Alongside Jan Matejko, Artur Grottger is considered one of the major Polish 19th-century artists. His works, inspired by insurgent Romanticism, the idea of a national mission, and the poetry of Kornel Ujejski and Mieczysław Romanowski, became the foundation of insurgent iconography endorsed both by the society and by the participants of the 1863 fights. He focused on battles, suffering, agony, and the then key ideas of national solidarity. Some of the visions were idealised and heroised and – according to Mieczysław Porębski – initiated “a special type of national iconography, which we could refer to as martyrological”.

Artur Grottger was born in 1837 in Otynevychi in Podolia; his father, Jan Józef, a painter and participant of the November Uprising, instilled in his son both patriotism and the love of horses and art. Grottger took his first art lessons in Lviv, where his painting teacher was his neighbour, Juliusz Kossak. Then, he studied at the Lviv studio of a popular, yet mediocre painter, Jan Maszkowski, and enrolled the Kraków School of Fine Arts, where he received the emperor’s scholarship in 1854. It enabled him to move to Vienna, where he stayed until 1865, and then settled in Paris. He died of tuberculosis in 1867 at Amélie-les-Bains in the Pyrenees. A year later, his body was brought to Lviv and buried at the Lychakiv Cemetery.

Apart from painting, Artur Grottger also enjoyed drawing. He drew portraits, generic scenes, but most of all disturbing scenes of Polish independence battles. The majority of them made up series presenting a heart-rending picture of Polish history.

The harbinger of his artistic interests was the series *Warsaw I* from 1861, with a dedication: “To the memory of the brethren fallen and wounded in the streets of Warsaw, and to the eternal shame of the murderers, 27 February–8 April 1861”. The series was inspired by the events in Warsaw in 1860. They came as a shock to the artist, who was in Vienna at that time. He immortalised them – as he said – “to tell the story of what touches and hurts us”. *Warsaw I* was displayed at Kunstverein in Vienna and was a great success, added to by the proliferation of photographs of the pieces. Then, Grottger created another series, *Warsaw II*. He introduced new compositions emphasising the hopelessness and presenting the repercussions of the fights.

In 1863, while Grottger was in Vienna, the January Uprising broke out. Again, he manifested his patriotism and solidarity with the insurgents by means of his art, which he perceived as his national mission. He declared: “I will paint the uprising. It will come to life in my paintings, it will be preserved, showing the future generations the path to freedom.” The first series he created was *Polonia*, symbolically presenting the heroism of the nation fighting in the Kingdom of Poland. Between 1865–1866, he drew another series full of mystical visions and horror, *Lithuania*, illustrating the story of a peasant taking part in the uprising in Lithuania, and – according to Grottger – captivating the viewer with its simplicity.

Artur Grottger completed the last series, *The War*, in France. He dedicated it to his fiancée, Wanda Monné, and on each of the cardboard sheets, he hid letters making up a phrase: “Dla

Ostatni cykl – *Wojnę* – Artur Grottger ukończył we Francji. Dedykował go swojej narzeczonej, Wandzie Monné, i na każdym z kartonów ukrył litery składające się na zdanie: „Dla mej Wandy”, zaś na marginesie ostatniego umieścił słowa: „moja nadzieja”. Zaprezentowany w paryskiej pracowni, a następnie na Wystawie Powszechnej, niezauważony przez krytykę artystyczną cykl zakupił cesarz Franciszek Józef.

Zainteresowanie Artura Grottgera tematyką powstańczą i techniką rysunkową nie ograniczyło się tylko do narracyjnych cykli. Artysta tworzył rysunkowe kompozycje o różnej tematyce – od etnograficznej po reportażową – z których następnie rytownicy wykonywali drzeworyty ilustracyjne do coraz popularniejszych wówczas czasopism. Był również autorem karykatur i scen satyrycznych.

mej Wandy" (To my Wanda), and on the margin of the final one, he wrote: "moja nadzieja" (my hope). Displayed at the Paris studio and then at the Exposition Universelle, unnoticed by art critics, the series was purchased by Emperor Franz Joseph I.

Artur Grottger's interest in uprisings and the drawing technique was not limited to narration series. The artist created compositions of drawings on various subjects - from ethnography to reportage - which then were rendered by engravers into woodcut illustrations for increasingly popular magazines. He was also the author of caricatures and satirical scenes.

Portret narzeczonej z cieniem artysty
Portrait of the Artist's Fiancée with His Shadow
1866, kredka, papier / crayon, paper, 38,2 × 28,5 cm

Trzej jeźdźcy z psami / Three Riders with Dogs
ok. / ca. 1854, ołówek, akwarela, papier / pencil, watercolour,
paper, 29,5 × 46,5 cm

Pochód na Sybir / March to Siberia

1867, czarna i biała kredka, brązowy papier / black and white crayon, brown paper, 74,7 × 125,7 cm

Żałobne wieści z cyklu *Polonia* / *Dreadful News* in the series *Polonia*
1863, węgiel, biała kredka, karton / charcoal, white crayon, paperboard,
43,5 × 57 cm

Wydawnictwo BOSZ
BOSZ Szymanik i wspólnicy spółka jawna
38-722 Olszanica 311
Biuro: ul. Przemysłowa 14, 38-600 Lesko
tel. +48 13 469 90 00
fax +48 13 469 61 88
biuro@bosz.com.pl
www.bosz.com.pl

BOSZ

Zobacz także
inne tytuły
Wydawnictwa Bosz

Seria minialbumów prezentujących rysunki najwybitniejszych polskich artystów

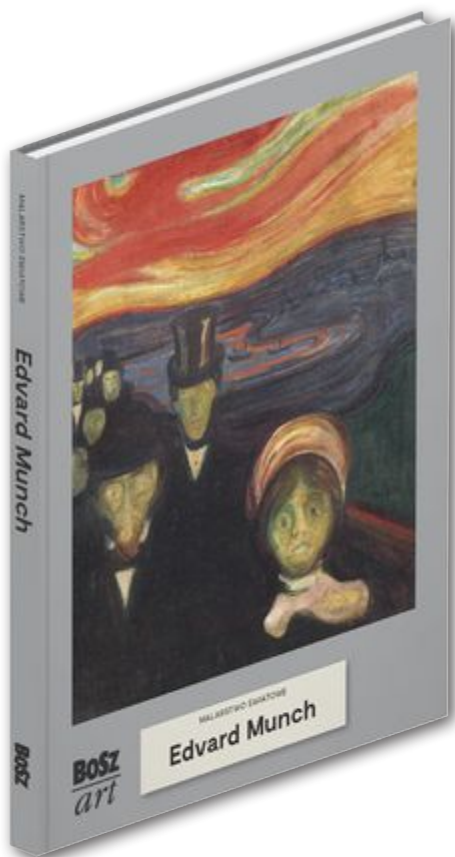
W serii dostępne także:

*Beksiński. Rysunek, Schulz. Rysunek, Wyspiański. Rysunek,
Witkacy. Rysunek, Michałowski. Rysunek.*

140 × 190 mm • 64 strony • ok. 60 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

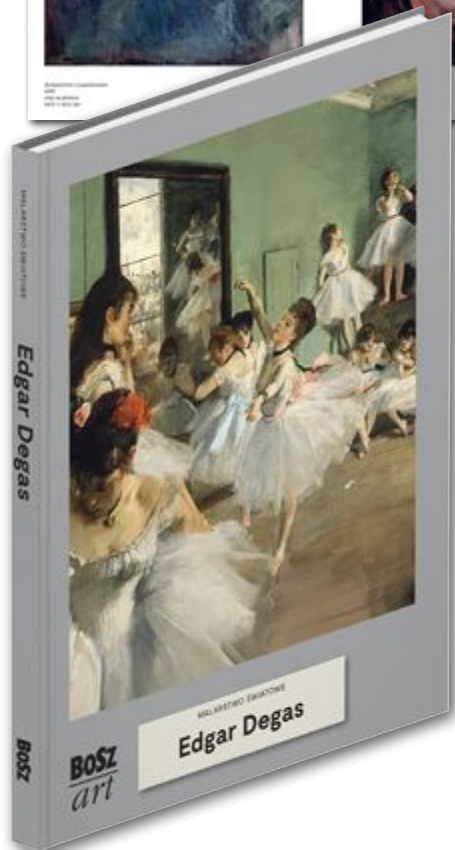
Minialbumy z serii

MALARSTWO ŚWIATOWE

Edvard Munch. Malarstwo światowe

Edvard Munch jest jednym z najbardziej znanych artystów, a jego obraz *Krzyk* jest dziełem kultowym, rozpoznawalnym na całym świecie. Artysta we wczesnym dzieciństwie stracił matkę, niewiele później siostrę. Te smutne wydarzenia odcisnęły piętno na jego życiu i malarstwie, w którym przeważa motyw śmierci, uczucia samotności oraz lęku. Twórczość Muncha miała ogromny wpływ na sztukę europejską XX wieku, a on sam uważany jest za jednego z prekursorów ekspresjonizmu.

140 × 190 mm • 64 strony • 75 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

Edgar Degas. Malarstwo światowe

Edgar Degas był malarzem, grafikiem i rzeźbiarzem. Zasłynął z malarstwa impresjonistycznego, chociaż nie całą jego twórczość można zakwalifikować w tej kategorii. Początkowo zafascynowany malarstwem historycznym, porzucił je dla przedstawień baletnic i tańczących kobiet, z którymi dziś jest najbardziej kojarzony. Często malował też konie, ponieważ ta tematyka pozwalała mu oddać ruch na obrazie. Nie do końca poddał się impresjonizmowi, a z jego obrazów przebijały elementy realistyczne. Pragnął uchwycić i pokazać to, co ulotne. To nie kolory, tak ważne dla impresjonistów, były dla niego najistotniejsze, lecz pokazanie i uchwycenie ruchu.

140 × 190 mm • 64 strony • 40 ilustracje • oprawa twarda • PL-EN

Seria minialbumów prezentujących twórczość najwybitniejszych światowych malarzy

Dotychczas ukazało się 11 minialbumów.

W serii dostępne także:

Vincent Van Gogh. Malarstwo światowe, Albrecht Dürer. Malarstwo światowe, Claude Monet. Malarstwo światowe, Caravaggio. Malarstwo światowe, Peter Paul Rubens. Malarstwo światowe, Anthony van Dyck. Malarstwo światowe, Francisco de Goya y Lucientes. Malarstwo światowe, Auguste Renoir. Malarstwo światowe, Tycjan. Malarstwo światowe

140 × 190 mm • 64 strony • 54 ilustracje • oprawa twarda • PL-EN

Minialbumy z serii

PLAKATY / POSTERS

Stasys Eidrigevičius. Plakaty

Kolejna publikacja w serii o najwybitniejszych twórcach plakatów poświęcona jest dziełom Stasysa Eidrigevičiusa, artysty litewskiego pochodzenia mieszkającego i tworzącego w Polsce od 1980 roku. W twórczości Eidrigevičiusa zauważalne są wyraźne inspiracje malarstwem symbolicznym i surrealistycznym, a jego unikatowe plakaty, przedstawiające głównie dzieci, zwierzęta domowe oraz maski, cechuje swoisty nastrój zadumy. Eidrigevičius był wielokrotnie nagradzany, m.in. na Międzynarodowym Biennale Ekslibrisu Współczesnego w Malborku czy Międzynarodowym Biennale Plakatu w Warszawie, jego prace zaś znajdują się w zbiorach największych muzeów, choćby w polskich muzeach narodowych, ale też w British Museum w Londynie i w Museum of Modern Art w Nowym Jorku. Poza twórczością plakatową Eidrigevičius zajmuje się również ilustracją książkową, malarstwem, scenografią i fotografią. Niniejszy minialbum, w opracowaniu znawcy tematu Zdzisława Schuberta, prezentuje blisko 60 najszlachetniejszych prac artysty.

150 × 200 mm • 64 strony • 60 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

Eugeniusz Skorwider. Plakaty

Minialbum w serii poświęconej najwybitniejszemu polskiemu plakacistom przedstawia twórczość Eugeniusza Skorwidera, profesora Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. W latach 1976–1981 studiował grafikę w poznańskiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych (obecnie UAP), dyplom uzyskał u Waldemara Świerzego, którego był asystentem do 1997 roku. Skorwider specjalizuje się przede wszystkim w plakacie społecznym, uczestniczy w licznych wystawach i konkursach na plakat w Polsce i za granicą, m.in. na Słowacji i Ukrainie, a także w Hiszpanii, Boliwii, Iranie i Chinach. Publikacja, zawierająca wstęp Zdzisława Schuberta, prezentuje ponad 60 najważniejszych prac artysty.

150 × 200 mm • 64 strony • 62 ilustracje • oprawa twarda • PL-EN

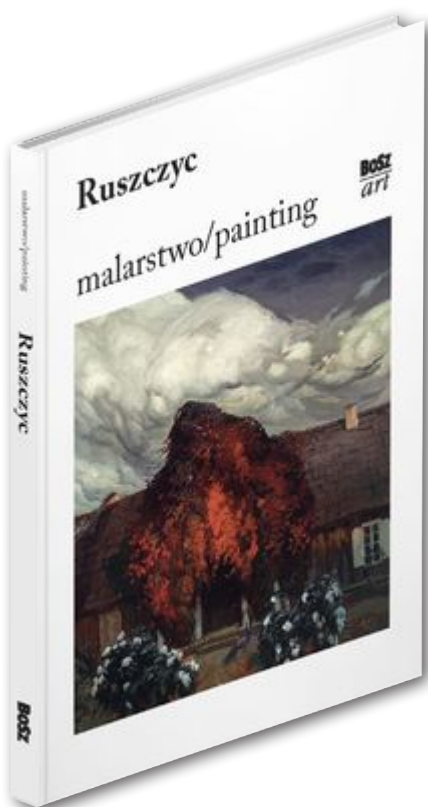

Dotychczas w serii ukazały się minialbumy:

Henryka Tomaszewskiego, Wojciecha Fangora, Mieczysława Wasilewskiego, Macieja Urbańca, Janusza Stannego, Lecha Majewskiego, Zygmunta Januszewskiego, Tomasza Bogustawskiego, Waldemara Świerzego, Józefa Mroszczaka, Władysława Pluty, Mirosława Adamczyka, Grzegorza Marszałka, Ryszarda Kajzera, Błażeja Ostoja Lniskiego, Leszka Hołdanowicza, Sławomira Iwańskiego, Jana Młodożeńca, Piotra Garlickiego, Marcina Władyki, Michała Klisia, Huberta Hilschera, Stanisława Wieczorka, Lexa Drewińskiego, Marcina Mroszczaka, Eryka Lipińskiego, grupy Homework, Piotra Młodożeńca

150 × 200 mm • 64 strony • ok. 60 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

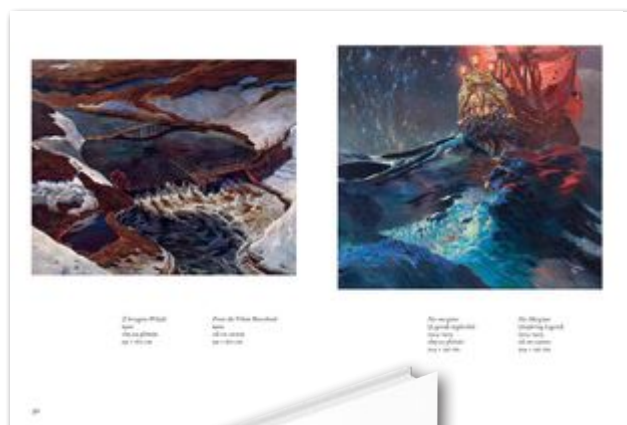
Minialbumy z serii

MALARSTWO / PAINTING

Ruszczyc. Malarstwo

Ferdynand Ruszczyc (1870–1936) – malarz, grafik i rysownik, czołowy przedstawiciel symbolizmu w sztuce Młodej Polski. Początkowo, za namową ojca Edwarda, rozpoczął studia prawnicze w Petersburgu, jednak szybko porzucił je na rzecz nauki w tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych, którą ukończył w 1897 roku. Odbył w tym czasie kilka podróży zagranicznych, m.in. do Francji, Niemiec i Włoch, podczas których doskonalił swój warsztat malarski. Jego dzieła zdobiły głównie krajobrazy, które przedstawiał przy użyciu wyrazistych, intensywnych barw. Do najważniejszych prac artysty należą, m.in. *Ziemia* (1898), *Ostatni śnieg* (1898–1899), *Nec mergitur* (1904–1905).

140 × 190 mm • 64 strony • 55 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

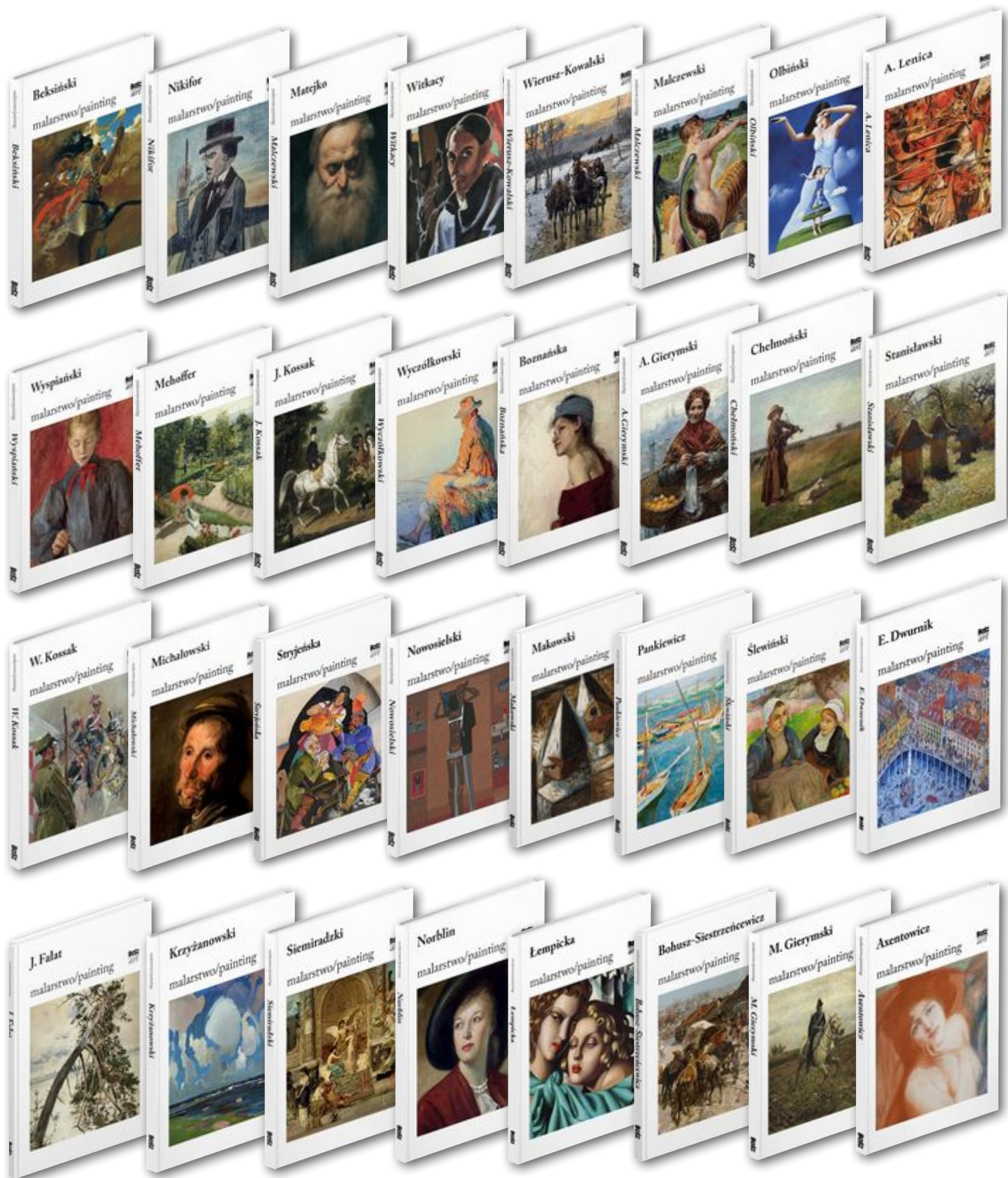

Bilińska. Malarstwo

Trzydziesty trzeci minialbum w serii poświęconej malarstwu polskiemu przedstawia życie i twórczość jednej z najwybitniejszych polskich malarek – Anny Bilińskiej. Jako pierwsza Polka uzyskała akademickie wykształcenie artystyczne i osiągnęła sukces we francuskiej stolicy. Bilińska kształciła się pod okiem Andriollego i Gersona, studiowała także w prestiżowej Académie Julian. Artystka była przedstawicielką malarstwa realistycznego, a domenę jej twórczości stanowiły portrety charakteryzujące się nastrojowością, subtelną kolorystyką oraz szczególną precyzją w ujęciu konturów i faktur. Jej *Autoportret* został nagrodzony m.in. srebrnym medalem na Wystawie Powszechnej w Paryżu w 1889 roku. Niniejsza publikacja, opatrzona wstępem Agnieszki Bagińskiej, kustosz Muzeum Narodowego w Warszawie, prezentuje ponad 50 prac malarki, choćby *Damę z lornetką* (1884), *Portret młodej kobiety z różą w ręku* (1892) i *Murzynkę* (1884).

140 × 190 mm • 64 strony • 56 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

Dotychczas w serii ukazały się minialbumy:

Beksińskiego, Nikifora, Matejki, Witkacego, Wierusza-Kowalskiego, Malczewskiego, Olbińskiego, Alfreda Lenicy, Wyspiańskiego, Mehoffera, Juliusza Kossaka, Wyczółkowskiego, Boznańskiej, Aleksandra Gierymskiego, Chelmońskiego, Stanisławskiego, Wojciecha Kossaka, Michałowskiego, Stryjeńskiej, Nowosielskiego, Makowskiego, Pankiewiczza, Ślewińskiego, Dwurnika, Fałata, Krzyżanowskiego, Siemiradzkiego, Norblina, Łempickiej, Bohusza-Siestrzeńcewicza, Maksymiliana Gierymskiego, Teodora Axentowicza

140 × 190 mm • 64 strony • ok. 60 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

BOSZ
art

DRUKARNIA ARTYSTYCZNA

Kierując się wieloletnim doświadczeniem wydawniczym oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, stworzyliśmy dział BOSZart, zajmujący się reprodukowaniem dzieł polskich artystów. Najwyższej klasy drukarka wielkoformatowa (Epson p9000) zapewnia dokładne odwzorowanie i nasycenie barw. Drukujemy, używając tylko oryginalnych, nietoksycznych tuszy pigmentowych na bazie wody. Nie używamy szkodliwych farb solwentowych.

Drukujemy na papierach: powlekanych, niepowlekanych, samoprzylepnych, fotograficznych oraz na płótnie, które na życzenie naciągamy na krosno (blejtram).

Jesteśmy wyłącznym producentem reprodukcji dzieł Tamary Łempickiej, Zofii Stryjeńskiej oraz Zdzisława Beksińskiego na płótnie.

Zapraszamy do zapoznania się pełną ofertą drukarni na naszej stronie internetowej:

WWW.BOSZART.PL